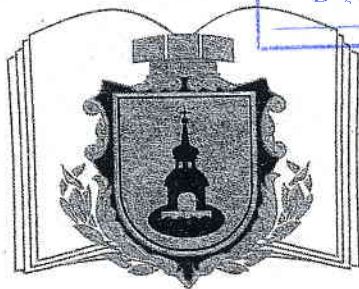

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
ВЧЕННИЙ СЕКРЕТАР

Л. В. Анисимова
підпис

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції**

16 – 18 лютого 2011 р.

Переяслав-Хмельницький – 2011

тку фізичного виховання, спортивно-оздоровчої діяльності, формування моральних установок; упровадження екологічного, валеологічного виховання; вивчення народознавства, етнографії, ігрових основ правового виховання; розвитку пізнавальних інтересів дітей; формування практичних навичок з основ безпеки життєдіяльності) [1, с.114-117].

Успішна організація літнього відпочинку багато в чому залежить від особистості вожатого – його зовнішнього вигляду, поведінки, поглядів. Хороший вожатий в очах дітей – це людина доброзичлива та справедлива, товариська й чуйна. Тому найвищу оцінку вони дають тим вожатим, які справді живуть їхніми турботами та справами. Діти цінують вожатих не тільки за високу компетентність, а й за вміння передати їм свої знання, зацікавити, заінтригувати їх, залучити до цікавого ритму табірної життя. На жаль, не всі сьогодні можуть працювати на високому професійному рівні, бо не вистачає необхідних знань, умінь, а інколи й суто людських якостей [2, с.80].

ЛІТЕРАТУРА

1. Олійник Н.Я. Підготовка студентів педагогічних вищих навчальних закладів до виховної роботи з дітьми у дитячих оздоровчих закладах у контексті вимог Болонського процесу / Н.Я.Олійник // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2005. – С. 114-117.
2. Сидоренко М.М. Організаційно-педагогічні основи функціонування міжнародного дитячого центру «Артек»: Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Сидоренко Михайло Михайлович // Інститут педагогіки АПН України. — К., 1998. – С.80.
3. Філоненко О.С. Організація виховної практики студентів у дитячих оздоровчих центрах у літній період: [методичні рекомендації] / О.С.Філоненко. – Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2010. – С.6.
4. Яковлева О. П. Формування комунікативних умінь майбутніх учителів у процесі виховної роботи в оздоровчих таборах: Дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Яковлева Олена Павлівна // Вінницький держ. педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2002. – С.1; 32; 43-44.

Ольга Бурко
(Київ)

ДІАЛОГІЧНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БАРОКОВОЇ ПОЕЗІЇ В ОСНОВНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Сучасні дослідники сходяться в думці про діалогову природу мислення людини, відтак вивчення барокової поезії складає важливу лінію розробки проблеми діалогізму в дидактиці. Поділяємо думку філософа О.Котовської про те, що характерні риси українського діалогічного мислення «на етапах Ренесансу та бароко виразилась в ідеї толерантності...» [4, с.9]. Маємо врахувати філософський погляд Н.Колотілової на природу питання: «...модус імператива, який властивий запитанню, є прохання про повідомлення» [5, с.12].

Зазначені тези, на нашу думку, відкривають нові шляхи розробки спеціальних методів і прийомів вивчення поезії бароко. Вони будуть сфокусовані в прийомі моделювання діалогу за схемою питання/відповідь, оскільки, як стверджує Г.Токмань, «уміти поставити питання до тексту і знайти в ньому відповідь на нього – центральне завдання літературної освіти. Це запитання має стосуватися тексту і водночас стосуватися самої дитини, бути важливим для неї, розвивати її здібності, духовність, естетизм, вирішувати щось у її обиранні себе такою, а не іншою у цьому світі» [12, с.50]. Наприклад, для вивчення теми «Семен Климовський» Їхав козак за Дунай «Зразок давньої любовної лірики. Світова слава пісні», пропонуємо гру «Запитуй – відповідаємо» (учні першого варіанту складають питання тим, хто належить до другого, ті – школярам третього і т.д.).

В українській науці історія діалогу автора і читача представлені у працях М.Гіршмана, М.Гольберга, М.Зимомрі, М.Ігнатенка, П.Пилиповича, Ф.Погребенника, Г.Сивоконя та ін. «Єдиною формою спілкування автора і читача, що ґрунтується на відповідальності та взаємоповазі, є діалог. Діалогічність – необхідний фактор для будь-якого розуміння – і чужого тексту, і віддалених у часі текстів», – зазначає Т.Чонка [14, с.7].

Принцип діалогізму використаємо на занятті з української літератури в 9 класі. Тема уроку: Семен Климовський «Їхав козак за Дунай». Зразок давньої любовної лірики. Світова слава пісні. Пропонуємо провести рольову гру: «Діалог з поетом-піснярем».

Не викликає сумніву, що характерним засобом створення пісні «Їхав козак за Дунай» - є діалогізація тексту. «Культура бароко зробила з людської душі сцену для п'єси з двома персонажами» [7, с.175], – твердить А.Макаров. Завдання виконавця – донести художній текст до читача. Тому доцільно використати прийом читання твору в особах. Оскільки однією з провідних рис літератури бароко є відтворення відчуття неспокою, динаміки дій і почуттів персонажів, то юні читці повинні проіннятися цим настроєм і зуміти передати його слухачам. На основі цього ми переконуємося, що діалог між автором і читачем відбудеться, якщо:

- учні усвідомлять, що авторський задум є діалогічним (спрямованим на комунікацію з героєм та читачем);
- озброїмо дев'ятикласників специфічними уміннями, необхідними для роботи з текстами, віддаленими в часі (насамперед уміння звертатися до уявного автора із запитанням, пам'ятаючи про толерантність епохи бароко;
- формулювати питання, враховуючи, що це «прохання про повідомлення» (Н.Колотілова).

Найвиразніше, на нашу думку, діалог із художнім текстом дадуть можливість продемонструвати прийоми роботи з твором образотворчого мистецтва: спостереження, аналіз, порівняння, синтез. Вони можуть бути представлені різними видами робіт. Наприклад, розглядаючи ілюстрацію невідомого автора до пісні С.Климовського «Їхав козак за Дунай», учень може продовжити діалог із поетом: Шановний гостю, Вам вдалося почути своїх героїв, але у нас є можливість і показати їх. Пропонуємо Вашій увазі ілюстрацію до твору С.Климовського «Їхав козак за Дунай». А вчитель може запропонувати дев'ятикласникам блок запитань.

Отже, було зроблено спробу нового прочитання комунікативних моделей «автор – читач», «автор – виконавець», «художній текст» і «інший твір мистецтва» у поезії бароко. Сила уяви і форма уроку (урок-діалог з елементами дослідження) допоможуть учням і вчителів осягнути тасмницю творення барокових образів й отримати від цього естетичну насолоду. Це буде гідна винагорода за діалог, що відбувався між автором, читачем, виконавцем, художнім текстом, іншим твором мистецтва і був покладений в основу вивчення барокової поезії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк О. Українська барокова духовна пісня / О. Гнатюк. – Варшава, 1994. – 167 с.
2. Гузь О.О. Діалог має стати основним методом навчання на уроках літератури / О.О. Гузь // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 12. – С. 9 – 14.
3. Клименко Ж. Не нівелювати специфіку курсу «Зарубіжна література», а на всіх рівнях підкреслювати її (про діалогічний підхід до викладання цього курсу) / Ж. Клименко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – №3. – С. 11-13.
4. Котовська О. П. Діалог як метод пошуку істини в українській філософській традиції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.05 / О.П.Котовська. – Л., 2008. – 20с.
5. Колотілова Н.А. Діалог: логіко-філософський аналіз: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.06 // Н.А.Колотілова. – К., 1999. – 16 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т.Гром'яка, Ю.І.Коваліва, В.І.Теремка. – К.: ВЦ «Академія». 2007. – 752 с.
7. Нудьга Г.А. Їхав козак за Дунай... (до історії побутування пісні) / Г.А. Нудьга // Жовтень. – 1984. – №2. – С.96 – 100.
8. Макаров А.М. Світло українського бароко / А.М. Макаров – К.: Мистецтво, 1994. – 288 с.
9. Пісні Купідона (любовна поезія на Україні XVI – XIX ст.). – К.: Молодь, 1984. – 338 с.
10. Степанишин Б.І. Давня українська література в школі / Б.І. Степанишин – К.: Либідь, 2000. – 504 с.
11. Срезневський В.І. Климовський – Климовь. «Казакь-стихотворець» и два его сочинения. – Х.: Печатное Дѣло им. К.Н.Гагарина, 1905. – 36 с.
12. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція / Г.Л. Токмань – К.: Міленіум, 2002. – 320 с.
13. Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст.: Довідник / Редкол.: С.П. Денисюк. В.Г.Дончик, П.П.Кононенко та ін. – К.: Либідь, 2000. – 360 с.
14. Чонка Т.С. Діалог «автор-герой-читач» у творчості Володимира Набокова: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.06 / Т.С.Чонка. – Тернопіль, 2004. – 20 с.